

Uredniški odbor — Glavni urednik Struškaj Karel — Naslov uredništva in uprave: »Posavski tednik«, Videm-Krško 1 — Čekovni račun pri NB FLRJ Krško št. 615-T-145 — Tiska Mariborska tiskarna — Celoletna naročnina 400, polletna 200, četrtletna 100 dinarjev — »Posavski tednik« izhaja enkrat tedensko

KRŠKO, dne 22. maja 1954

POSLOVSKI

Posavski tednik

K.n. Studijska knjižnica Milena Janca p. Novo mesto

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI OKRAJA KRŠKO

III. kongres ZK Slovenije

Dosleden socialistični razvoj je mogoč samo, če se komunisti bore kot učitelji in najaktivnejši ustvarjalci sredi delovnih množic

V torek dopoldne je pričel z delom III. kongres ZK Slovenije, kateremu so poleg izvoljenih delegatov in članov CK prisostvovali še delegat CK ZKJ tov. Edvard Kardelj, delegat CK ZK Srbije Čana Babović, član CK ZK Hrvaške Antun Bibr, član CK ZK BiH Uglješa Danilović, predstavnik CK ZK Črne gore Vojo Biljanović, predstavnik CK Makedonije Naum Naumanovski, ter predstavniki JLA.

Sekretar CK ZKS tov. Miha Marinko je otvoril kongres in pozdravil navzoče. Nato so po častili spomin tov. B. Kidriča in org. sekretarja CK KPS Toneta Tomšiča, ki so ga fašisti ustrelili pred 12. leti, z enominutnim molkom. Sestlanska delegacija pa je pred grobnico narodnih herojev, kjer počivajo posmrtni ostanki Borisa Kidriča in Toneta Tomšiča, položila dva lepa venca.

Po izvolitvi delovnega predsedstva, v katerega so bili izvoljeni Edvard Kardelj, Franc Leskošek, Miha Marinko, Boris Kraigher, Ivan Maček, Vida Tomšič, Ivan Regent, Stane Kavčič, Jaka Mojskerc, Angelca Ocepek, Janko Rudolf, Lidija Sentjurc, Vladko Majhen, Janez Vipotnik, Olga Vrabčič, Viktor Kovač, Marjana Draksler, Franc Simončič in Jože Gorjanc, je tov. Boris Kraigher prečital pismo, ki ga je poslal kongresu generalni sekretar Zveze komunistov Jugoslavije tov. Tito.

Po osvojitvi predlaganega dnevnega reda so delegati sprejeli osnutek poslovnika za delo

kongresa, po katerem je kongres delal na plenarni seji in v treh komisijah, t. j. v politično-organizacijski komisiji za ideološka vprašanja in komisiji za vprašanja družbenega upravljanja.

Nato je imel tov. Marinko obširen govor, kjer je govoril o položaju Jugoslavije v mednarodnih odnosih, o vlogi zavestne politične sile, o značaju in problemih komunalnih skupnosti, o idejni in politični vzgoji ter o komunistu v našem družbenem življenju.

Seje ideološke komisije se je poleg izvoljene komisije udeležilo še okrog sto delegatov. Začel jo je tov. Boris Zihnerl, ki je navedel glavne probleme, o katerih bi bilo treba na podlagi referata tov. M. Marinka razpravljati. Razprava naj bi se dotaknila idejne in politične

ravni ter sposobnosti naših kadrov.

Kot prvi se je prijavil k razpravi tov. Ivan Regent, ki je govoril o temi: Komunisti in »Svoboda«. Za njim se je oglašil tov. Rado Dernač, ki je govoril o kulturnoprosvetnem delu v našem okraju. Opozoril je na pojav, ki se je pokazal ob ustanovitvi »Svobode« v Sevnici, kjer je prišlo do razcepa pevskega zbora, kjer je »Svoboda« ustanovljala svojega, drugi se je pa formiral pri gasilskem društvu. Iz našega okraja se je k diskusiji oglasila še tov. Albinca Mali, ki je poudarila, da se morajo za otroke invalidov in padlih borcev za njihovo usmeritev v šole ter kulturno in idejno raven zavzemati komunisti.

Sejo komisije za družbeno samoupravljanje je začel tov.

Stane Kavčič, ki je opozoril na nekatere probleme samoupravljanja. Tu se je prijavil k razpravi tov. Hegler, ki je dejal, da se v Sentjanžu še vedno čuti to, da posamezniki, ki so bili med okupacijo izseljeni, ki niso šli neposredno skozi revolucijo, ne morejo tako hitro dojemati nekaterih problemov kot drugi, zato zaslužijo tem več pomoči. K razpravi se je oglasilo tudi nekaj delegatov iz drugih okrajev.

Sejo komisije za organizacijsko-politična vprašanja je vodila tov. Vida Tomšič, ki je navedla nekaj misli iz organizacijsko-političnega poročila o delu ZK med II. in III. kongresom ter iz referata, ki ga je imel tov. Marinko.

V sredo je kongres nadaljeval z delom v vseh treh komisijah. V razpravah so sodelovali Boris Kraigher, Stane Kavčič, Sergej Kraigher, Janko Rudolf, Vlado Krivec, Tomo Brejc, Vladko Majhen in drugi.

Iz govora tov. Edvarda Kardelja

Tretji dan dela III. kongresa Zveze komunistov Slovenije so bila dopoldne na dnevnem redu poročila komisij. O delu komisije za organizacijska in politična vprašanja je poročala tov. Vida Tomšič, o delu komisije za ideološka vprašanja je poročal tov. Boris Zihnerl in o delu komisije za družbeno upravljanje

nje tov. Stane Kavčič. V razpravi o vseh teh poročilih je govoril tov. Edvard Kardelj.

V začetku svojega govora je tov. Kardelj dejal, da je tudi III. kongres ZK Slovenije potrdil isto ugotovitev, ki jo je izrekel tovariš Tito na III. kongresu ZK Srbije, da so namreč komunisti v Jugoslaviji že premagali pojave dezorijentacije, ki so nastali kot posledica velikih sprememb v našem družbenem, ekonomskem in političnem življenju zlasti po VI. kongresu ZK Jugoslavije, ki je postavil na novo vprašanje o mestu komunistov v družbenem življenju in po metodah in nalogah njihovega dela.

Nato je tov. Kardelj poudaril da kongres ni dajal nikakršnih gospodarskih direktiv, ni predpisoval niti kulturnim niti zdravstvenim in drugim delavcem, kaj naj počno in delajo konkretno na njihovih področjih. Dajal ni nobenih instrukcij ljudskim odborom in drugim družbenim organom za njihovo konkretno delo. Dal pa je napotilo komunistom, borcem za socialistične odnose, kaj in kako naj kot borci za take odnose delajo v naši družbeni stvarnosti, naslonjeni na sistem družbenega samoupravljanja, kako naj kot zavodni borci za socializem dvigajo množice in kako naj jih usposablja, da bodo same preko družbenega samoupravljanja same sebi gradile usodo in se borile za socialistične odnose.

Tov. Kardelj je poudaril, da so vsi kongresi in plenumi ZKS po VI. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije dokazali, da so se komunisti že znašli v novih pogojih in da so začeli uspešno delati na nov način. To dejstvo govori po njegovem mnenju predvsem o dveh stvareh, prvič, da je naš sistem družbenega samoupravljanja dovolj močan, da lahko v svojih okvirih rešuje tekoče probleme socialistične graditve, in drugič, da so komunisti sprejeli linijo VI. kongresa dejansko ne samo v svoji zavesti in svoji notranjosti, temveč da so jo osvojili tudi v praksi. Govorec o razvoju v zadnjih letih je tov. Kardelj dejal, da se je naše celotno gospodarsko življenje razcvetelo, dvignila se je proizvodnost dela, okrepi se je tempo razvoja vseh proizvodnih sil v naši deželi.

Drugi del svojega govora je Edvard Kardelj posvetil kulturnim vprašanjem. Dejal je, da kultura ni obleka, ki si jo lahko daš skrojiti pri kateremkoli krojaču in jo potem enostavno samo oblečeš. Kulturni razvoj človeka, to je njegovo lastno notranje dozorevanje in ustvarjanje. Človek naredi prvi korak h kulturi, ko sam karkoli doprinese kulturnemu ustvarjanju, s prvo pesmijo, ki jo zapoje v zboru, s prvo afirmacijo, ki jo kot človek doseže v sistemu družbenega upravljanja itd. Zato se zdi, da je osnovna metoda kulturnega dvigovanja naših delovnih ljudi, vendarle ta, da se razvije njihova lastna kul-

turna delavnost. Potemtakem ni vprašanje samo v tem, kaj dati delovnim množicam, temveč tudi, kako jim dati, da bo to, kar sprejemajo, postalo del njihovega bistva. Ako pogledamo z družbenega stališča, je kulturni dvig delovnega človeka predvsem njegovo usposabljanje za funkcije v sistemu družbenega upravljanja. Samo vsestranski kulturni razvoj in napredek človeka bi lahko maksimalno prispeval k rešitvi družbenega upravljanja. Zato je dolžnost naših prosvetnih organizacij in tudi komunistov, ki se bore na področju prosvete in kulture, predvsem ta, da se orientirajo v največji mogoči meri na kulturno aktivnost množic samih. Naše »Svobode«, naša kmečka izobraževalna društva in podobne organizacije morajo imeti tak material, na katerem bodo res lahko aktivizirale širok krog delovnih ljudi, ki bo lahko kril osnovne kulturne potrebe našega delovnega človeka. To je po mojem mnenju tudi prvi korak, če hočete uvod, v razumevanje višjih kulturnih vrednot, ki jih delovni človek vselej ni sposoben sprejeti in poleg katerih tolikokrat gre, ne da bi jih razumel, ne da bi nanj napravile kakršen koli vtis.

Ob koncu se je tov. Kardelj dotaknil še vprašanja družbenega upravljanja v zdravstvu, prosveti in na drugih področjih družbenega življenja izven gospodarstva ter govoril o delu komitejev Zveze komunistov.

Po poročilu revizijske komisije je bila soglasno sprejeta razrešnica Centralnemu komiteju (Nadaljevanje na 2. strani)

VAŽNO OPOZORILO!

Vse tiste, ki bi na kakršen koli način želeli sodelovati z uredništvom Posavskega tednika, vljudo vabimo na posvetovanje dopisnikov in sodelavcev PT, ki bo v nedeljo 23. maja ob 10. uri dopoldne v Čateških toplicah.

Za one, ki pridejo z osebnim vlakom, za prevoz iz Brežic do Čateških toplic preskrbljen. Posvetovanje bo trajalo predvidoma do 14. ure, nato bo pa skupno kosilo.

Stroške bomo povrnili. Uredništvo PT

...Še dolgo, dolgo vrsto let...

Od vseh strani države Ti nosijo pozdrave za Tvoj rojstni dan. In ko šatele zbrane bodo pred Teboj obstale, Ti spet boš nasmejan sprejel darov, čestitk nebroj želja, da zdrav in čil še dolgo dolgo vrsto let bi vodil narod svoj v bodočnost mirno, srečno — da dolgo dolgo vrsto let

bi vsako leto spet v pozdrav zastave po mestih in vasih Ti zavihrale in z namj govornice v svet: »Nož dragi Tito, narod zvest Ti od Triglava do Jadrana, od mejah madžarskih do albanskih, od bolgarskih do italijanskih, žel: še mnogo mnogo srečnih, uspehov polnih let!« D. V. — Svetinov

K Tvojemu 62. rojstnemu dnevni Ti iskreno čestitamo, tovariš Tito!

Iz Titovega življenja in dela

V vasi Kumrovec blizu Klanjca v Hrvaškem Zagorju se je oče Francu Brozu in materi Mariji, roj. Javoršek, pred dvainšestdesetimi leti (25. maja 1892) rodil sin Josip. Kot otrok malomeščanske družine je že v zgodnji mladosti odšel od doma, in sicer k svoji teti Ani Kolarjevi v Podsedro, kjer je obiskoval 5. razred ljudske šole.

Pred dopolnjenim dvajsetim letom (1911) ga je pot za krunom pripeljala v tovarno »Titan« v Kamniku. Delal pa je tudi v Strojnih tovarnah in livarnah (Tönnies) v Ljubljani. Pred tem pa je bil v Sisku, kjer se je izučil ključavničarske obrti, pa tudi v Zagrebu, na Češkem in drugih deželah Avstrije. Kot delavec-kovinar je začel delovati v revolucionarnem delavskem gibanju že pred prvo svetovno vojno.

Po vrnitvi iz ruskega ujetništva ob koncu prve svetovne vojne je postal član KPJ ter organizator partijskih organizacij po raznih mestih in industrijskih središčih Hrvaške, zaradi česar so ga preganjali in zapirali. V Partiji se je od vsega začetka boril proti frakcionizmu, ki se je zelo razpaslo. Znan je njegov nastop na partijski konferenci zagrebške partijske organizacije februarja 1928, ko je branil enotnost proti frakcionizmu, bil izvoljen za sekretarja zagrebške MK. Zaradi revolucionarnega delovanja je bil leta 1927 obsojen na sedem mesecev zapor, že novembra 1928 pa na pet let robiže (po členu 1. Zakona o zaščiti države), ki jo je prestopal v preiskovalnem zaporu v Zagrebu in v kaznilnici v Lepoglavi od 30. januarja 1929 do 7. maja 1931, ko je bil premeščen v mariborsko kaznilnico, od koder

so ga orožniki 14. novembra 1933 odpeljali k Sudbenemu stolu v Ogulinu zaradi odsluženja sedemmesečnega zavora, na katerega je bil obsojen, ki se mu je pa takrat izognil.

Kmalu po vrnitvi iz skoraj šestletne robiže najdemo Tita na važnem partijskem delu v Sloveniji: septembra 1934 so se udeležili v škofijskem gradu v Gorici pri Medvodah pokrajinske partijske konference, na kateri so bili po njegovi zaslugi sprejeti pomembni sklepi za nadaljnji razvoj revolucionarnega gibanja in usposabljanja KP. Na tej konferenci se je tov. Tito prvič srečal z mnogimi slovenskimi komunisti. Kmalu potem, oktobra 1934, je bil prisoten na sestanku, na katerem je bil Ivan Maček-Matija izbran za sekretarja PK KPJ za Slovenijo. V letih 1934 do 1937 je Tito večkrat bival pri Ziberlovih. Ker je bilo to v času najhujšega protikomunističnega terorja, je jasno, da je posebno leta 1934 in 1935, ko je ostal v Ljubljani, enkrat kar tri mesece nepretrgoma, moral pogosto menjati bivališče in iskati zavetje razen pri Ziberlovih še po drugih ljubljanskih stanovanih: tako na primer v Askerčevu ulici 13. v pritličju Franove vile ter pri Francu Leskošku v Ciglerjevi ul. 41.

Izven Ljubljane pa je bil najpogostejši pri teti Ani Kolarjevi v Podsedri, od koder je vzdrževal stike z zagrebško organizacijo in PK za Slovenijo, katerim je pomagal usmerjati in krepiti borbenost slovenskih komunistov. Vsi najvažnejši sestanki in konference so bili v tem času na domačiji njegove tete. Tako v zgodnji pomladi leta 1936 partijska konferenca, ki je presegala slovenski okvir, saj so na tej konferenci bili zvečne delegati iz drugih pokrajin, samo nekaj jih je bilo iz Slovenije, potem je v jeseni leta 1936 prav tam sledil sestanek s tovariš Leskoškom. Sušteršičem in drugimi, v začetku leta 1938 pa zopet večja konferenca delegatov iz Slovenije in drugih pokrajin Jugoslavije. To je bila zadnja pomembna partijska konferenca na domačiji Titove tete. Naslednja konferenca je bila namreč na Veliko noč 1938 v St. Pavlu. To je bila konference KPS na kateri je Tito poudarjal važnost vodilne vloge KPS v boju slovenskega proletariata in

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zenevska konferenca

Upanje v uspeh je ostalo

Tako vsaj kažejo najnovejša poročila iz Zeneve. Vendar velja ta ugotovitev, žal, le za indokitajsko vprašanje, ki je povsem prevladovalo ta teden. Z njim so se ukvarjali predstavniki devetih delegacij, ki imajo pravico razpravljati o tem problemu, na treh tajnih sejah, prav tako pa so se ga vsakičkrat dotaknili tudi na manjših in krajših zaupnih sestankih »med štirinaj oči« k, so pravzaprav prinesli prve uspehe.

O čem so se doslej že sporazumeli? Predstavniki petih vellesil, če med nje vštujemo tudi Kitajsko, se prišli po daljših posvetovanjih do zaključka, da je v Indokini potrebno najprej rešiti povsem vojaška vprašanja (ustavitev ognja in podpiranje premirja), in se šele pozneje lotiti političnih vprašanj, t. j. bodoče ureditve Indokine in njen odnos do dosežane kolonialne matične države Francije. Res je sicer, da se takemu načinu reševanja upirajo predstavniki vseh treh francoskih zveznih indokitajskih držav, pa tudi predstavniki odpornejšega Ho Si Min-hovega gibanja, toda pričakovati je, da jih bodo velesile na neki način prepričale. Podpisovanje premirja bi pomenilo vsekakor velik korak naprej, saj bi s tem prenehalo več kot sedemletno prelivanje krvi ter nepopolno gmočno uničevanje.

Najnovejša izjave predsednika ZDA Eisenhowerja, da je osnovno načelo ameriške politike v Jugovzhodni Aziji, da prizadeva države ustanove močno obrambno skupnost »proti komunistični nevarnosti«, pa so spet nečloveško prizadele diplomate v Zenevi. V zelo nerodnem položaju je predvsem Velika Britanija, ki sicer načelno ne odklanja takega pakta; sodila je da bodo ZDA o tem paktu znova spregovorile šele potem, ko se bo izkazalo, da zenevska konferenca ni izpolnila svojih nalog. Takšen je menda bil tudi prvotni dogovor med obema vladama. Britanska diplomacija se je med časom trudila, da bi ta paket, kolikor bi do njega prišlo, obsegal čim več azijskih držav, med njimi tudi nevtralnemu Indijo, Burmo, Indonezijo in Ceylon. Ameriški vladi pa se mudi. Ker je s takimi zahtevami nastopila prav v času ko se v Zenevi ozačje glede Indokine vendarle jasni, je

upravičena domneva, da jim do kakršnega kol: sporazuma ni in da še nadalje vztraja pri svoji zahtevi, naj se borbe v tem delu Azije nadaljujejo. Če to tudi njih najnovejši načrt Franciji, po katerem naj bi tri indokitajске države dobile popolno samostojnost, njih nacionalne armade pa bi urili ameriški izvedenci. Francija naj bi poslala v Indokino tudi svoje redne čete za borbo proti Ho Si Minhovemu gibanju. O tem, ali bodo ZDA nudile lastne enote ter se tako neposredno vmešale v francosko-vietnamski spor, za sedaj še ni nič znanega.

Tam, kjer se kažejo želje po novih vojnih pustolovščinah, je seveda težko iskati prizadevanj, da bi prišlo do premirja. Francija se bo pač morala odločiti: ali za ameriški načrt za nadaljevanje borbe v Indokini, ali pa za pomiritev s Ho Si Minhom pod določenimi pogoji. Vse kaže, da se je francoski narod v precejšnji večini zjasil za drugo pot in da ga bo vlada morala upoštevati. Ameriška bojevitost v času, ko pričakujejo ljudje po svetu miru, pa bo kvečjemu služila propagandi sovjetskega bloka, pa tudi one, ki želijo v sporu med dvema svetovnim blokoma ob strani in voditi svojo, azijsko politiko.

Udarec iredentizmu

Predsednik grške vlade Papagos je v razgovoru z dopisnikom ameriškega dnevnika »New York Times« pred dnevi jasno izjavil da se Grčija povsem strinja z bodočo balkansko vojaško zvezo tako, kakor sta se ob obisku maršala Tita Grčiji domenili jugoslovanska in turška vlada. Odločno je tudi zavrnili italijanske »grožnje«, češ da bo italijanska delegacija znotraj Atlantskega pakta odločno nastopila proti tak: zvezi in celo uporabila svoj »veto«, ker Italija te pravice nima.

Pričakovanja uradnega Rima, da se bo Grčija morda upirala balkanski vojaški zvezi, so pogorela do tal. Toda še več! Kakoj svoj čas turški predstavniki, je tudi maršal Papagos izjavil, da vprašanje Trsta nima nikake zveze z balkanskim paktom in da so torej tudi italijanski manevri v tem smislu, četudi jih bodo nadaljevali v Atlantskem paktu, obsojeni; na neuspeh.

Razgibana komunalna dejavnost v Brežicah

Iz Titovega žvljenja in dela

Clan uredniškega odbora »Posavskega tednika« je nedavno obiskal predsednika brežiške občine tov. Kolenc in ga zaprosil, da odgovori na nekaj vprašanj v zvezi s spremembami, ki so nastale v mestnem odboru in komunalni dejavnosti, ki je zelo razgibana v Brežicah. Tov. Kolenc se je radevolje odzval njegovim prošnji in odgovoril na vprašanja takole:

1. vprašanje:
Ali bi mi lahko odgovorili, zakaj in na čigavo pobudo je prišlo do spremembe v ljudskem odboru mestne občine Brežice?

ODGOVOR: Do spremembe v ljudskem odboru mestne občine je prišlo zaradi ostavke, ki sta jo podala podpredsednik tov. Zorko in predsednik tov. Grabnar. Po mojem mnenju so ju k temu napotile njune osebne težave, zaradi katerih nista mogla opravljati odgovornih in napornih poslov. Ljudski odbor mestne občine je to uvidel in na predlog Socialistične zveze izvršil spremembo, ki vam je znana.

2. vprašanje:
Želel bi, da poveste nekaj o svojih načrtih, o tem, kako nameravate reševati razne probleme, ki jih ni malo v Brežicah?

ODGOVOR: Res je, problemov ni malo v Brežicah. Reševati jih bo treba z vsro resnostjo. Mislim pa, da bomo imeli uspehe le tedaj, če bomo delali ob tesnem sodelovanju z množičnimi organizacijami in volivci. Zato nameravam že takoj v začetku obiskati volivce v mestu in vaseh ter se z njimi pogovoriti o vseh problemih. To je namreč prvi pogoj, če hočemo govoriti o uspešnem delu ljudskega odbora. Kajti volivci so voljni pomagati pri reševanju še tako težkih problemov, če so jim le-ti pravilno pojasnjeni.

Neki dan sem prisostvoval izrednemu občenemu zboru Kmetijske zadruge Brežice. Na dnevnem redu je bilo povišanje deleža od 500 na 2000 din. Sprva so bili zadružniki proti povišanju, ko pa jim je bilo pojasnjeno, da narekujejo povišanje interesi zadruge in potemtakem tudi interesi zadružnikov, so vsi razen enega pristali na povišanje deleža. Prav to nazorno kaže na razumevanje naših ljudi (ne samo zadružnikov), ki ga kažejo do vseh problemov. To mi daje tudi upanje, da bo ljudski odbor reševal vsa vprašanja v zadovoljstvo volivcev. Seveda pa ne smemo misliti, da bomo ustvarjali čudeže...

3. vprašanje:
Prosim, ali mi hočete povedati kaj več o razgibani komunalni dejavnosti v Brežicah?

ODGOVOR: Davna želja Brežičanov je prosvetna dvorana, ki bo kmalu postala stvarnost. Mislim, da bomo že leto prišli z delom. Za to so nam seveda potrebna finančna sredstva, ki jih bomo ustvarili z varčevanjem; upam pa, da bodo tudi podjetja prispevala na pomoč.

O tem, da je potreben kulturni dom, ni dvoma. Res imamo v Brežicah DOM JLA, ki nam je šel tudi na roko, toda mesto Brežice potrebuje primerno prosvetno dvorano, če hočemo, da se bo poživilo res pravo kulturno življenje.

Na prvi seji gospodarskega sveta bom tudi predlagal, da bi ustanovili remontno podjetje, ki bi izvrševalo vsa dela: zidarska, tesarska, instalaterska in druga. Potreba po takem podjetju se kaže že sedaj, ko imamo v načrtu adaptacijo vajenskega doma, vodovoda, bolnice, zdravstvenega doma itd. Remontno podjetje pa bo aktualno julija t. l., ko bodo morali vsi obrtniki vskladiti svoje poslovanje z nedavno izšlo uredbo o obrtnih podjetjih. Obrtniki

bodo namreč lahko zaposlovali omejeno število tuje delovne sile. Pa tudi obrtniki se zanimajo za tako podjetje. Nedavno je bil pri meni obrtnik, ki je pripravljen zaposliti se v takem remontnem podjetju. Upam, da bo tudi gospodarski svet razumel potrebo po tem podjetju in se zavzel za njegovo ustanovitve.

4. vprašanje:
V letošnjem proračunu je okraj predvidel precejšnje vsote za adaptacijo raznih objektov. Ali ste zadovoljni z zneski odn. ali mislite, da so ta sredstva premajhna v primeri z ostalimi občinami odn. mest?

ODGOVOR: Seveda smo zadovoljni. Prav dobro se zavedamo, da nismo sami v okraju in da je tudi še drugih občin odn. mest, ki imajo svoje potrebe.

5. vprašanje:
Ali bi hoteli povedati, kako si zamišljate sodelovanje ljudskega odbora s podjetji?

ODGOVOR: Znano je, da se bo v kratkem izvršila reorganizacija trgovskih podjetij. Poslovalnice se bodo osamosvojile in bodo postale trgovine v sestavi nekega trgovskega podjetja. Trgovska podjetja na drobno, ki bodo imela v svojem sestavu trgovine, bodo lahko imela tudi grosistični oddelček (če bo OLO izdal dovoljenje), ki pa ne bo smel grosirati izven območja okraja. Prav zaradi tega bo potrebno, da se v Brežicah ustanovi grosistično podjetje. Pobudo za ustanovitev grosističnega podjetja so dali trgovci in ker je pozitivna za razvoj občine, bo tudi ljudski odbor zastavil vse svoje sile, da se tako podjetje res ustanovi.

Ljudski odbor bo moral nuditi vsro pomoč žagi, da se uredijo vsa še nerešena vprašanja: knjigovodstvo, administracija in dr. Prav tako bo pomagal tudi ostalim podjetjem. Naše sodelovanje s podjetji si namreč zamisljamo tako, da bodo člani gospodarskega sveta prisostvovali sestankom delavskih svetov in jim pomagali pri reševanju težav, na katere bodo podjetja naletela v svojem poslovanju.

Kako lahko ljudski odbor pomaga podjetjem? V kratkem se bo na primer pričelo z adaptacijo vodovoda. Pametno in gospodarsko bi bilo, če bi ob tej priložnosti dobila vodo tudi tovarna pohištva. To je večje podjetje, ki potrebuje vodovod, pa tudi ukrepi za zaščito tovarne pred požarom to zahtevajo. O tem bo moral razpravljati ljudski odbor in če bo ta zamisel realizirana, bo to brez dvoma velika pomoč tovarni.

6. vprašanje:
Zvedeli smo, da vam je NB blokirala račun, ker se niste poravnali dolžnega zneska pod-

jetju Slovenija-cesta. Ali bi hoteli povedati kaj več o tem?

ODGOVOR: Podjetju Slovenija-cesta dolgujemo še 6.662.000 dinarjev, naš proračun pa znaša 5.540.000 dinarjev. To se pravi, da sploh ne moremo urediti sredstev iz proračuna, dokler bo račun blokirán. Zato smo sklenili, da bomo poslali delegacijo v Ljubljano, kjer bo skušala izposlovati deblokacijo računa. Tudi okraj nam gre v tem oziru na roke. Upamo, da bomo uspeli in da bo naš račun v kratkem deblokirán.

Zaradi razumevanja tega ukrepa, ki ga je izvršila NB, moram pojasniti, da dolgujemo podjetju Slovenija-cesta 6 milijonov dinarjev za dela v zvezi z asfaltiranjem ceste, ki je bilo izvršeno pred letom. Čeprav je prebivalstvo Brežic presegalo približno 2 milijona dinarjev s prostovoljnim delom in čeprav so podjetja prispevala približno 2,5 milijona, še vedno dolgujemo približno 6 milijonov, ker se je material že v teku dela podražil za 150 odst. Mi smo namreč predvidevali, da bo cesta stala veliko manj, ljudski odbor pa je imel tudi garancijo, da bo republika prispevala k cesti več kot je dejansko. Glavna uprava za ceste LRS je prispevala samo 5,5 milijona dinarjev.

4. IN 5. SEPTEMBRA

bo na Ostrožnem pri Celju množična politična manifestacija vsega slovenskega ljudstva pod parolo: „Štajerska v borbi“

Kot pred dvema letoma v Dolenjskih Toplicah in lani na Okroglici, tako se bo tudi 4. in 5. septembra na Ostrožnem pri Celju zbralo slovensko delovno ljudstvo, da proslavi zmago slovenskega naroda v borbi proti nemškemu nacističnemu okupatorju na Štajerskem. To ne bo samo praznik vseh enot, čet, odredov, bataljonov, brigad, borcev in aktivistov, ki so se borili na Štajerskem, temveč vsega slovenskega naroda, ki je že leta 1941, ko je še ves svet trepetal pred nemškimi hordami, pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije začel z oboroženo revolucionarno borbo v tako zvanem nepremagljivem nemškem »Rajhu«.

Pričetek borbe na tako zvanih samih nemških tleh, ki se je bliskovito razširil tudi preko bivših jugoslovanskih mej na Koroško, je pred vsem svetom zadal v srce nemško »nepremagljivost«. Nemški okupator je hotel zatreti ta boj in popolnoma izporeniti lice naše dežele na Štajerskem; sprožil je val pogromov nad našim ljudstvom. Toda niti umori, požigi, desetstisoči konfiniranih, pobijanje talcev, masovni izgoni na-

(Nadaljevanje s 1. strani)

demokratskih množic za njihovo nacionalno in socialno osvoboditev. Po partijskem sestanku pri St. Lenartu nad Zagorjem je bilo istega leta (1938) še veliko partijsko posvetovanje v Tacnu pod Smarno goro v hiši Mihe Novaka.

Titovo veliko požrtvovalnost označuje tudi dejstvo, da je na mnoge sestanke prihajal kot flegalec naravnost iz inozemstva. V razdobju od leta 1937, ko je prišel Tito na čelo KPJ, do leta 1941, ko je bila Jugoslavija napadena od zunaj, se je po Titovi zaslugi Partija organizacijsko učvrstila, njene vrste so se strnile in poenotile, dvignila pa se je tudi idejno. Z jasnim programom in pravilno partijsko linijo, ki ju je KPS najprej urala iz Titovih navodil, zatem pa iz Manifesta Ustanovnega kongresa KPS na Čebinovem nad Zagorjem (18. aprila 1937) je naša Partija dobro pripravljena pričakala dogodke 1. 1941. Po okupaciji Jugoslavije je bil na posebno Titovo pobudo pripravljen načrt za oboroženo vstajo naših narodov. Na čelu upora in boja pa je do zmagovitega konca ostal Tito.

Na drugem zasedanju AVNOJ v Jajcu 29. novembra 1943 je bil Tito izvoljen za predsednika NKOJ — Nacionalnega komiteja osvoboditve Jugoslavije. Hkrati pa je bil za zmagovito vodstvo

operacij narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije imenovan za maršala Jugoslavije. 19. nov. 1944 je sledila proglasitev za narodnega heroja v znak priznanja za izredne zasluge pri organiziranju partizanskih odredov in jugoslovanske vojske, za vodstvo operacij in pri tem izkazani vztrajnosti in junaštvu, kakor tudi zaradi njegovih zgodovinskih zaslug za ustvaritev bratstva in enotnosti naših narodov.

K njegovi dvainšestdesetletnici mi želimo, da bi vsi naši narodi spoznali in pravilno cenili tudi Titovo čisto človeške odlike, kakor skromnost, tovarništvo, požrtvovalnost in domačnost — ki jih imajo stari partijci še v dobrem spominu — ter ga prav zato še bolj ljubili in si ga postavili za zgled zvestega sinu svojega ljudstva.

Naj živi maršal Tito, vodja jugoslovanskih narodov!
Naj živi ZKJ!

Maški izlet

Zbralo se nas je nekaj Brežičanov za izlet na Vel. Cirknik pri Mokronogu. Ko je drvel vlak skozi soteske in predore, se nam je nudil lep razgled na doljenjska gozdove, v katerih je med vojno našlo zavetje nešteto naših partizanov. Od postaje Mokronog, ki je nova in lično opremljena, smo se po eni uri hoda približali hribovski vasi: Vel. Cirknik. Ze med potjo smo čitali razobešena vabila na igro in gasilsko veselico. Spraševali smo se, kje neki bi bila igra in veselica, saj vendar ni gasilskega doma, še manj pa dvorane. Na sredi vasi stoji šola, bivša gostilna. Končno smo prispeli do velikega senika, ki je bil ves v zelenju in majskelem cvetju. Igra je bila kratka, a polna humorja. Gasilci so imeli vaje in pri tem pokazali svoje skromne priprave. Prav z veseljem in ponosom so nas pozdravili, ker smo se udeležili njihove slavnosti. V živahnem razmahu in ob zvokih harmonike se je v veseljem razpoloženju razvijala veselica.

Prav zadovoljni smo se z lepimi vtisi vračali iz vasi.

Vse priznanje tov. učiteljicam in mladincem za njihovo požrtvovalnost, mi pa jih želimo še obiskati. Izletniki iz Brežic

Poplava

Potok Močnik, ki teče po področju Artič od Gor. Pohance skozi Arnova sela, Sp. Pohance, dalje skozi Gor. Obrež in Pesje ter pride pod železnico na odprto polje, je povzročil ob zadnjem deževju veliko poplavo. Ob tem potoku so najbolj rodovitni travniki tega kraja, ki so bili vsi poplavljeni ter polni peska, blata in dracija.

Se huje je z njivami, kajti te so že posajene s krompirjem in koruzo. Cele gruča ljudi je bilo videti, ki so stali na bregu ob železnici in vzdihovali, ko je voda uničevala njihovo delo in seme.

Ta potok poplavlja vsako leto ob vsakem večjem deževju. Zato mislim, da bi bila nujna regulacija potoka. Okoliški prebivalci težko prenašamo to vsakoletno škodo, zato bi bilo treba to vprašanje čimprej rešiti. S-d

KAPELE PRI DOBOVI

Solobiskujoči otroci, njih starši in učiteljski kolektiv osnovne šole v Kapelah se Svetu za kulturo in prosveto najiskrenejše zahvaljujejo za kompletno pohištvo enega razreda, ki je bil vse od uničenja po okupatorju prazen. Upajo pa, da bo z dobro voljo oblasti in iz proračunskih možnosti namenjeno že nad 50 let staro in do skrajnosti izrabljeno ostalo šolsko pohištvo.

Praznovali bomo 25. maj

Tako praviyo učenci osnovne šole in dijaki nižje gimnazije v Dobovi. Le še nekaj dni je in že bomo praznovali rojstni dan največjega sina naše domovine — maršala Tita, obenem pa se spomnili, kako so ravno 25. maja 1944, na njegov rojstni dan izvedli Nemci veliki letalski in padalski napad na Drvar, kjer se je na svoj 32. rojstni dan mudil maršal Tito z Vrhovnim štabom.

Pionirji in mladinci gimnazije Dobova se že dalj časa pripravljajo na ta veliki praznik. Pripravljajo pester kulturni program z zbornim in solo petjem, recitacijami, fizikalnimi točkami in prizorčkom »Izlet v Kurnovec«. Poleg tega programa pa bo še fizikalni program po navodilih OTVD Krško.

Pionirji in mladinci bodo tekmovali v teku na 50 metrov, skoku v višino in daljno, v metu žogice v cilj in v igri »Med dvema ognjema«. Tudi pionirke in mladince bodo tekmovali v istih

disciplinah, le z manjšo zahtevnostjo.

Dijaki in učenci iz Dobove pa ne bodo tekmovali sami. Tekmovali bodo skupaj z učenci Velike Doline, ki nameravajo 25. maja priti v Dobovo in izvesti tudi svoj kulturni program.

Istega dne bodo naši najmlajši — učenci 1. in 2. razreda — sprejeti med pionirje. Učenci se že sedaj veselijo tega dogodka. Kako se tudi na bi, saj se bodo poslej imenovali Titovi pionirji.

Svečan bo ta dan. Sprejeti bodo v lepo okrašenem razredu, kjer bodo pred Titovo sliko in p-onirsko zastavo dali svojo zaobljubo. Po vsem tem slavnostnem opravilu bodo učenci šli v zadržni dom, kjer bo skupni kulturni in fizikalni domueenscv iz Vel. Doline in Dobove.

Po vsem tem pa bodo pionirji in mladinci spremljali svojo tovarišo do Save, kjer se bodo poslovili od njih in jim želeli veliko uspeha na koncu leta.

TRETJI KONGRES ZVEZE KOMUNISTOV SLOVENIJE KONČAL DELO

(Nadaljevanje s 1. strani)
ju in revizijski komisiji, nato pa je bil sprejet pravilnik o volitvah. Popoldne so bile volitve. Od 57 kandidatov so izvolili 51 članov novega Centralnega komiteja, ki je nato izvolil izvršni komitej, ta pa iz svoje srede za sekretarja tov. Miho Marinka.

Za člane novega Izvršnega komiteja so bili soglasno izvoljeni razen sekretarja tov. Mihe Marinka še tov. Ivan Maček, Boris Kraigher, Ivan Regent, Jože Potrč, Stane Kavčič, Viktor Avbelj, Janez Hribar, Vlado Krivic in Vida Tomšič. Za predsednika kontrolne komisije je bil soglasno izvoljen tovariš Ivan Novak-Očka.

V Centralni komite in revizijsko komisijo so izvolili tovariše, ki so se izkazali v boju za svobodo in socializem.

V novi CK ZKS, ki šteje 51 članov, so bili izvoljeni tovariši: Viktor Avbelj, Branko Babič, Dušan Bole, Jože Borštnar, Marjan Brečelj, Tomo Brejč, Franc Cerne, Marjan Dermastja, Rudolf Ganziti, Milko Goršič, Franc Hočevar-Ciril, Franc Hočevar, Janez Hribar, Albert Jakopič, Edvard Kadelj, Pepca Kardelj, Stane Kavčič, Zdenka Kidrič, Franc Kimovec, Vlado Kozak, Boris Kraigher, Sergej Kraigher, Vlado Krivic, Ada Krivic, Maks Krmelj, Dušan Kveder, Franc Leskošek, Ivan Maček, Miha Marinko, Vlado Majhen, Ivan Novak, Angelca Ocep, France Perovšek, Franc Popit, Jože Potrč, Ivan Regent, Tine Remškar, Mitja Ribičič, Janko Rudolf, Franc Simončič, Lidija Sentjare, Niko Silih, To-

ne Suštaršič, Mira Tomšič, Vida Tomšič, Jože Vilfan, Janez Vipotnik, Olga Vrabčič, Mirko Zlatnar, Boris Zihel in Pavle Zaver.

V novo revizijsko komisijo ZKS, ki šteje 15 članov, so bili izvoljeni tovariši: Milan Apih, Ervin Dolgan, Marijana Draksler, Mica Jančar, Viktor Kovač, Fedor Kovatič, Andrej Kumar, Franc Kumše, Jože Levstik, Polde Maček, Matija Maležič, Alojz Ocep, Vilma Pirkovič, Jože Primožič in Andrej Stegnar.

Izvolitev novega CK in revizijske komisije je kongres sprejel z novim viharjem navdušenjem.

Š kmetijci na ekskurziji

(Nadaljevanje in konec)

Brez okvare na avtomobilu na tako dolgi vožnji seveda ni šlo. Tik pred mejo smo obtičali, tako da smo prispeli v Gorico šele okrog desete ure zvečer. Prenosišča smo imeli rezervirana nekaj v Gorici, nekaj pa v Solkanu. In postelje so nam neverjetno dobro došle, kajti bolele so nas že vse kosti. Tu so se posebno »nastradali« kmetijci, ki niso v tolikšni meri vajeni sedenja.

Naslednje jutro smo bili vsi bolj kot ne slabe volje, saj ni čudno, vlivalo je kot iz škafa in ob takem vremenu je tako lepo, če že ne spati, pa vsaj dremati. Toda kaj hočeš, naši kmetijci so vajeni ranega vsta-

janja in razen nekaterih počasnežev (med katere se štejem tudi jaz, ker zaradi predolgega spanja nisem utegnila niti zajtrkovati), so bili že vsi v avtomobilu. To pot nam je res prav prišel naš neljubi spremljevalec — dežnik.

Popeljali smo se na solkanski most in od tam v Novo Gorico, kjer smo si ogledali novo stavbo okrajnega ljudskega odbora in novo naselje. Od tu smo nadaljevali pot in se ustavili v Krombergu pri Gorici in si ogledali trsne nasade v Kmetijski zadruzi Ajševica.

Imeli smo pa še to smolo, da so bile okvare na avtobusu čedalje pogostejše in tako smo se na poti preko Sempasa, Ajdov-

ščine in Vipave ustavljali vsakih nekaj kilometrov. Pri Vipavi smo si ogledali Sadjarsko kmetijsko šolo Lože. Razkazali so nam nove trsne in nasade sadnega drevja: hrušk, breskev, jablan, kutin in fig. Na 1 hektar vinograda pridelajo po 100 hl vina. Ogledali smo si še hlev. Medtem je bil tudi popravljen avtobus, da smo se lahko odpeljali proti Ljubljani. Okrog pol osme ure smo se ustavili na Trgu revolucije, da si ogledamo še razstavo vin. Obiskali smo Brežičane in Kostanjevčane v njihovih paviljonih, ki so razstavljali svojo dobro kapljico.

V dveh dneh potovanja smo videli res mnogo zanimivega, kar nam bo ostalo v spominu.

Uspela prireditve DPD Svobode v Krškem

Novoustanovljeno gledališče pri DPD Svoboda je v torek zvečer uprizorilo svojo prvo predstavo Nikodemijevega »Scampola«. Za predstavo je vladalo že nekaj dni veliko zanimanje, dvorana pa je bila polno zasedena.

Pozdravni govor je imel pred predstavo tov. Barovič, ki je v nekaj stavkih opisal pomen DPD Svoboda in poudaril, da je dobiček prve predstave namenjen za gradnjo kulturnega doma na Vidmu.

»Scampolo« je režiral tov. Stant. Skupno je nastopilo osem igralcev, ki so svoje vloge dobro podali. Več o tem v eni izmed prihodnjih števil.

Ne smemo pozabiti tudi dobro sceno, ki je delo tov. Milana Stajnerja, za kar je porabil precej svojega prostega časa.

Dramska sekcija pri DPD Svoboda je torej z uprizoritvijo »Scampola« dokazala, da je vredna naslova »Gledališče«.

KMETIJSKI RAZGLEDI

Grašico bi radi sejali?

Naši kmetovalci, ki tu in tam potujejo po domovini, vidijo, da drugje goje tudi razne druge kulture, ki so dokaj koristne našemu gospodarstvu. Tu gre predvsem za grašico, ki ima še svoj poseben pomen v naši živinorejski proizvodnji. Ker je težko iskati knjig in navodil, je prav, da grašico opišemo in ji damo v poljedelski proizvodnji mesto, ki ji gre, še predvsem zato, ker preusmerjamo našo kmetijsko proizvodnjo na živinorejsko področje.

Res je, da bo verjetno letos,

spet obilo krme, saj v zadnjem času ne manjka vlage, toda vsak gospodar želi svoji molzni in delovni živini dati čim boljše hrane, predvsem kadar mu gre za večjo produktivnost. Se eno dobro lastnost ima grašica, mislim jara, da jo sejemo lahko od časa do časa, pač potem kako nam bo pohajala druga zelena kрма in jo bo grašica nadomestila.

Grašico kaj dobro poznamo. Več vrst je imamo, pri nas pa se je udomačila njivska, pa tudi ogrska grašica, medtem sta

ostali dve sorti (ogrska in kocinasta grašica) manj udomačeni.

Ogrska grašica zraste srednje visoko in so cveti zelenkasto beli, njivska pa ima raznobarvne cvete, po večini rdečevijoličaste. Grašico sejemo spomladi (jaro), in sicer za zeleno krmiljenje od časa do časa, celo po dvakrat na isto mesto. Grašici najbolj prija težka vlažna zemlja z dovoljno količino apna. Seveda ji prevelike količine apna in visoka talna voda tudi škodujejo.

Sejemo jo lahko s strojem ali ročno. Če jo sejemo ročno, je porabimo okrog 140 kg na 1 ha, s strojem pa le 120 kg. Mešanica grašice z ovsom je odlična kрма za živino, pa tudi delovne konje. Od setve do košnje za zeleno krmno traja le 80 do 90 dni. Če torej želimo imeti grašico za krmno v času med prvo in drugo košnjo detelje, jo bomo sejali še ves ta mesec. Tudi posevek grašice na njive, kjer je bila oljna repica, je mogoče alij druga ozimna, da lep pridelek.

Grašice se izplača gnojiti tudi z umetnimi gnojili. Predvsem ji močno prija superfosfat, katerega rabimo na 1 ha 2 mtc.

Grašica nam daje po 200 mtc in več zelenega prideika.

Pri molzni živini, ki ji krmimo zeleno grašico, mlečnost močno povečamo in se setev gotovo izplača.

Z občnega zbora Foto-kluba Videm-Krško

Pred dnevi se je v Krškem vršil občni zbor Foto-kluba Videm-Krško, katerega se je udeležilo okrog 30 članov. Izporočil je bilo razvidno, da šteje klub trenutno 96 članov, od katerih je 42 odraslih in 54 pionirjev. S fotografijo se ukvarja 29 pionirjev in 32 članov. Ker se je ustanovila v Celulozi foto-sekcija, bo klub znatno pridobil na številu članstva.

Uspeh, ki je bil dosežen v preteklem letu, je zadovoljiv. Uredili so laboratorij višjega tipa, izvedli foto tečaj z 11 člani. Po programu so delali skupinske izlete, sodelovali v lokalnem časopisu in množičnih organizacijah.

Čeprav so bili v letošnjem letu delavni, so nekatere stvari spregledali. Glavna pomanjkljivost je bila v tem, da se niso povezali s krškimi gimnazijci in jim nudili teoretično in praktično pomoč. Zato so sklenili, da bodo v jeseni nudili tudi gimnazijski mladini vso pomoč in jo pritegnili v laboratorij, kjer bo lahko spoznala

Vprašanja in odgovori

VPRAŠANJE

Neko podjetje zadržnega značaja je navadno odpustilo z dela okrog 12 delavcev, med temi 6 mladincev predvojaške vzgoje. Odpušeni so bili, ne da bi vedeli zakaj, brez vsake predhodne odpovedi. Nekaj dni nato je podjetje sprejelo nekatere delavce nazaj na delo, ni pa sprejelo nobenega mladince. Osem dni po odpustu z dela so bili omenjeni mladinci poklicani na predvojaško vzgojo.

Prosimo uredništvo, da v naslednji številki PT odgovori pod rubriko »Mladinci« odgovor na sledeča vprašanja:

Ker so bili odpušeni brez vsake prejšnje odpovedi in jim tudi ni bilo pojasnjeno, zakaj so odpušeni, so li upravičeni zahtevati od delodajalca kakšno plačo (kot je na primer to predpisano za uslužbence)?

Ali imajo pravico do svoje osnovne plače za čas predvojaške vzgoje?

Prosimo, da date tozadevno pojasnilo v naslednji številki Vašega lista pod značko »Mladinci«

ODGOVORI

Najprej je treba v vašem primeru ugotoviti, ali je dobilo vaše podjetje od Okrajnega sindikalnega sveta soglasje za odpust od č. odpoved, ker je potrebno po 3. členu Uredbe o postopku pri odpovedih delovnega razmerja delavcem in uslužbencem gospodarskih organizacij, če hoče podjetje odpovedati istovrstno večjemu številu delavcev, predhodno odobrenje Okrajnega sindikalnega sveta.

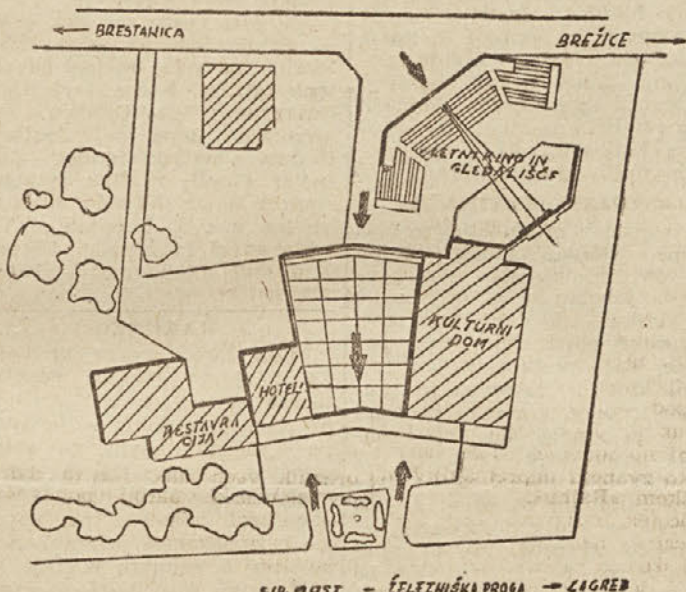
Glede podane odpovedi pa je potrebno, da vam je podjetje, če vas je ravno moralo odpustiti, dalo primerno odpoved v obliki odločbe, seveda z utemeljenim pravilnim dopovednim rokom, kakor se zahteva po Uredbi o ustanovitvi in prenehanju delovnih razmerij in bi zato za vaš primer prišla v postev enomesečna odpoved oz. odpoved z enomesečnim dopovednim rokom in bi se ta odpoved morala podati prvega v mesecu. Zoper to odločbo o odpovedi bi se vi imeli možnost pritožiti v roku osmih dni.

Glede plačila za čas, ko ste bili na taborjenju predvojaške vzgoje, pa v primeru, če je bila odpoved pravilna, to pomeni, če je bil dan pravilen dopovedni rok, če je bila dana o pravem času in če je ta odpoved postala pravomočna, nimate pravice za povrnitev plačila za izgubljeni čas, ko ste bili pri predvojaški vzgoji. Če pa so se te vaje predvojaške vzgoje vršile po prenehanju vašega delovnega razmerja, ki je prenehalo z nepravilno odpovedjo, lahko to odpoved izpodbijate in zahtevate ponovno pravilno odpoved ter vam obenem v tem primeru mora podjetje povrniti stroške oz. vam plačati redne prejemke ko ste bili pri predvojaški vzgoji.

praktično delo in v bodoče sama izdelovala slike. Ker se bo število članstva znatno povečalo, bo letos izveden osnovni in nadaljevalni foto tečaj z najmanj 15 oziroma 8 člani. Prav tako naj bi bila v jeseni foto-graška razstava, ako se bo to dalo izvesti zaradi pomanjkanja finančnih sredstev.

Foto-klub je preživel največjo krizo, sedaj pa ima vse pogoje, da se bo razširil med ljudstvom in usposobil mladino, da bo koristila pridobljeno znanje, kjerkoli bo potrebno.

Kulturni dom na Vidmu

ČIP. MUST - ŽELEZIŠKA PROGA - LIGREB

Minilo je komaj dober mesec, odkar se je ustanovilo na območju občine Videm-Krško DPD Svoboda.

Novoizvoljeni odbor je tako spoznal, da ima Svoboda mnogo članov, ki bodo z veseljem sodelovali na kulturnoprosvetnem področju. Istovrstno pa so prišli do spoznanja, da Svoboda brez kulturnega doma ne bo uspevala, kaj šele, da bi imela vidnejše uspehe. Sprejeli so prvi in glavni sklep - sezidati nov modern opremljen kulturni dom, o čemer je bil že govor na ustanovnem občnem zboru. Da bi priprave in pozneje tudi gradnja dobro uspevale, so se sestali na Vidmu zastopniki vseh množičnih organizacij in društev ter iz svoje srede izvolili ožji gradbeni, propagandni in finančni odbor.

Gradbeni odbor je že pričel z delom. Predvidel je, da bo

stal dom v bližini temeljev združnega doma na Vidmu. Stavba bo dolga okrog 48, široka pa 25 metrov. Gledališka dvorana bo imela od 350 do 450 sedežev. Poleg te dvorane je predvidena čitalnica s 100 sedeži, klubski prostori, dvorana za orkester, pevec, godbo, prostori na ZB, sindikalni svet, mladino itd. Za sobo se zanimajo tudi zbornice katere bi v ta namen gradnjo finančno podprle.

Dom bo stal okrog 100 milijonov dinarjev. Kje dobiti denarna sredstva? To sujno vprašanje pa bosta reševala propagandni in finančni odbor, saj bosta iskala pomoči pri Tovarni papirja in celuloze, Pionirji, sindikatih in drugje.

Denarna sredstva za priprave in izgradnjo doma se že zbirajo. Prvi je daroval v ta namen 20.000 dinarjev Okrajni sindikalni svet.

FRANC ŠETINC:

Hrepenenje

Opolnoči jo je prebudilo trkanje na okno. Zaslišala je znan glas: »Rezika, odprli! Ob tem nepričakovano pozivu je iz srca začelo nemirne biti. Telo ji je prešinila čudna toplota, ki ji je dobro delala. Bolj kot kdaj prej je začutila svojo nemirno telo, ki kakor da se je šele sedaj napolnilo s strastjo in hrepenenjem.

»Franc! je od veselja zaskočila.

Nemirna roka ni mogla najti mesta v vratih, kamor bi vtaknila ključ. Šele čez nekaj časa se ji je posrečilo. Odprla je vrata in mu padla v objem.

Nekaj časa sta tako stala na pragu. Prijeten nočni hlad ju je božal in takisto hladni vetreček se je poigraval z njenimi razkušnjami lasmi.

»Ali si sam?« ga je slednjič vprašala za roko ga je potegnila v sobo. Tu se je zopet prižela k njemu.

»Tako ti si?« Se ti ja ni kaj hudega zgodilo?« ga je zaskrbileno vprašala.

Ob teh njenih besedah se je zdrnil.

»Obkoljeni smo bili... Prebil sem se iz obroča... je naposled rekel, misli je pa: »Kaj naj storim? Ali ji naj povem resnico in nemudoma odidem?« Toda... Njen poljub ga je zdrnil. »To noč boš ostal pri meni!« mu je

rekla ljubeznivo, pa vendar ukazujoče.

Nato se je zdrznila. Nagajivo mu je požugala s prstom:

»Ti, ti, ljubček!... Tako si me presenetil, da sem vsa iz sebe... Ali si lačen?« Seveda... Tudi luč sem pozabila prižgati!«

Najprej je zatemnila okna, potem je prižgala luč. Prijetna svetloba je napolnila sobo.

Zaslišala je njegov pogled na sebi. Obrnila se je k njemu in se mu nasmehnila.

Sele sedaj je opazila še ne zaceljene rane na njegovem obrazu. Prišla je k njemu in ga z rokami prižela za lici.

»To je od udarcev, Franc...« On se je bolesto nasmehnil.

»Kajpak, je rekel, »od udarcev. Na bojišču se tudi tepemo in celo ubijamo, če ni drugače... In kakor vidiš, nekdo ni štedil mojega obraza...«

Stopila je k posteljni omari, iz katere je vzela obvezo. Z njo mu je skrbno ovila obraz.

Ko je opazila njegove poželjve poglede, ki so spremljali vsako njeno kretnjo, je pritisknila njegovo glavo na svoje prsi. »To noč boš ostal pri meni!« je še enkrat ponovila že izrečeno prošnjo.

Odšla je v kuhinjo da bi mu pripravila večerjo. Na pragu se

Novice in dopisi iz naših krajev

NOVICE IZ RAKE

Preteklo nedeljo smo doživeli na Raki lep dogodek. Obiskal nas je oktet DPD Svoboda iz Senovega. Pevec, so nam zapeli nad 20 narodnih, partizanskih in umetnih pesmi. Da je za petje pri nas veliko zanimanje, je pokazal obisk tega koncerta. Račani so napolnili šolsko dvorano in se tako oddolžili pevcem za njihovo res lepo petje.

Za pionirski festival, katerega bomo tudi pionirji skupno s

tukajšnjo šolo in s pionirji šole na Bučki in Vel. Trnu priredili na rojstni dan maršala Tita, t. j. 25. maja, se marljivo pripravljamo, saj bo za nas lep in velik praznik. Dogovorili smo se, da bomo ta dan izpolnili s pestrim programom, ki bo obsegal športni in kulturni del. Prireditel bo celodnevna; dopolne bomo imeli; telovadni nastop s tekmovanjem v teku, skoku v daljino in višino ter štafeti. Končno se bomo pionir-

ji vseh treh šol pomerili v igri »Med dvema ognjema.« Istovrstno pa bomo priredili šahovsko tekmovanje. Da bomo povečali proslavo tega dne, bomo priredili razstavo pismenih risarskih in ročnih izdelkov ter pokazali vse naše delo in napredek v tem šolskem letu. Naštudirali smo tudi mladinsko igrico »Jurček«, s katero se bomo predstavili ostalim pionirjem. Upamo, da ne bo naš pionirski festival praznik samo za nas pionirje, temveč pričakujemo, da nas pridejo pogledat naši starši in ostali stariši, ki se zanimajo za našo vzgojo in naše delo.

IZ PODBOČJA

V okviru protituberkuloznega tedna RK smo imeli v petek, dne 14. maja t. l., zvečer v novi dvorani KZ v Podbočju filmsko predvajanje protituberkuloznega dispanzerja repub. odbora RK.

Vrteli so se trije filmi. Prvi film je kazal bolezni zobovja, njegovo nego in zdravljenje, kar je velikega pomena za zdravje.

Drugi film je kazal, kakšne nevarnosti pretijo človeku, ako ne pozna vsaj osnovnih pravil pri uporabi električne struje. Tretji film pa je kazal osebno higieno. Vsi ti filmi so zelo koristni in poučni. Zeleti je, da vse to, kar je bilo prikazano s pridom uporabljamo in poučimo še druge, ki tega niso videli.

Tega koristnega filmskega predavanja se je udeležilo kar lepo število ljudi iz samega Podbočja in okolice in to: nad 160 žena, nad 180 odraslih moških in okoli 80 šolskih otrok, kar priča, da ljudje žele izobrazbe.

Pri tej priložnosti pripominjamo, da dvorana še ni dograjena, t. j. ni zasilno streho in prosimo merodajne činitelje, da že enkrat prično z dograditvijo

KAPELE PRI DOBOVI

V nedeljo, 16. t. m., je bil v Kapelah koncert godb, ki so se ga udeležile gasilske godbe Kapel, Rozga in Strmec. Vsaka godba je odigrala po tri koncertne skladbe, nato pa je bil skupen nastop vseh treh godb; žal da ostale godbe iz krškega okraja iz tehničnih razlogov niso mogle sodelovati.

Godba na pihala PGD Kapel je stara že nad 100 let, zadnji čas pa jo vodi tov. Pohar, šolski upravitelj iz Kapel.

Godba Rozga je bila ustanovljena leta 1920. Leta 1952 pa je bila pomnožena od 9 na 25 ljudi in jo vodi tov. Vukina, veterinar iz Rozge.

Godba Morče-Strmec je bila ustanovljena leta 1927. Ima 10 godbenikov, vodi jo pa tov. Brkovič.

Po nastopu godb je bila prosta zabava s plesom, plesni venček pa so plesali Selanci.

Slabo vreme, ki je itak že 9. maja preprečilo koncert v proslavo Dneva zmage, je tudi v nedeljo oviralo prireditve, ki bi bila v nasprotnem primeru izvedena mnogo bolje.

Prireditve sama pa je potrdila, da Sotla ne meji več dveh bratskih narodov, ampak nasprotno, bratstvo Hrvatov in Slovencev je potrdil koncert godb, ki naj bi postal tradicionalen kot festivali.

D. V.

doma, ki nam je prepotrben za politično in kulturno udejstvovanje. Reklji bi lahko, da je to zavračanje dograditve doma v veliko škodo ljudi in končno naša sramota.

Ne odlašajte z delom! KZ Podbočje je nekako lastnica doma in zato naj že enkrat stori svojo dolžnost.

Z občnega zbora KZ Pišce

V nedeljo, 16. t. m., se je vršil četrtletni občni zbor KZ Pišce, ki je bil polnoštevilno obiskan. Iz poročil tov. predsednika je bilo razvidno, da je zadruga v celoti rentabilna, čeprav je zadržniki lanskoletni mraz popolnoma porazil, posebno v vinskih pridelkih.

Trsnica KZ je v letošnjem letu pripravila še enkrat večje število trt kot v lanskem letu. Vinarski odsek ima tudi precejšnje količine vin v zalogi in zaradi tega je denar v vinu, katerega pa ni mogoče spraviti po ugodni ceni na trg.

Z občnega zbora je bila poslana resolucija okrajnemu, kakor tudi republišnemu odboru za kmetijstvo, da se čimprej prepreči umetno izdelovanje vin, ker le s tem bomo lahko dvignili naše vinogradnike, da bodo dobili svoje pridelke plačane in na podlagi tega lahko obnavljali svoje stare vinograde.

Sodni odmevi iz Brežic

S silo je poskušala kmetica Elizabeta Merslavič iz Jerslavcev preprečiti finančnemu izterjevalcu, da bi bil pravilno odvzel njeno zarubljeno kravo. Poskusila mu je iztrgati iz rok vrv, na kateri je imel privezano kravo in ga pri tem hudo žalila. Ko ji to ni uspelo, je s kuhinjskim nožem poskusila prerezati vrv. Vendar ji je izterjevalec nož odvzel in se pri tem nekoliko poškodoval. Ker je ženska s silo poskušala preprečiti uradni osebi izvršitev uradnega dejanja, jo je sodišče obsodilo na mesec dni zapore pogojno za dve leti in plačilo 1.000 din povprečnine.

Tri čenjske sta podrla v revirju Gozdne uprave Pišce kmetiča sinova Stefan K. iz Volčjega in Ivan V. iz Pohance. Les je bil vreden 8.000 din. Zagovarjala sta se, da sta ga hotela pokuriti v hudi zimi, češ da so bila čenjske debla že pokvarjena in votla in da je bilo teh čenjskih manj škoda, kakor če bi bila podrla bukke.

Oblastni organi pa so našli še dve popolnoma zdravi čenjski debli, na kraju samem pa v gozdu vse vejevje in se je tako izkazalo, da sta nameravala storilca porabiti les v druge namene. Kaznovana sta bila vsak na mesec dni zapore.

Za 750 litrov vina »se je zmotil« Lazar Ivaško, kmet iz Bistrice ob Sotli, ko je prijavil državnemu organu svoj lanski vinski pridelek. Tako se je zagovarjal obtoženec na obtožbo, da je navedel lažne podatke, da bi se ognil plačilu davkov. Ker pa je mož prijavil le 1.500 litrov pridelka, finančni organ, pa ga je izmeril 2.250 litrov, sodišče ni moglo verjeti taki »pomoti« in je Lazarja obsodilo na 4.000 din denarne kazni ali 20 dni zapore pogojno za dve leti.

Kabel je hotel ukrasti poljski delavec Stanko Mohor v Leskovcu kmetu Vinku Butkoviču. V nočnih urah se je spravi s sekuro nad kabel in mu prerezal že tri žice, ko ga je zalotil lastnik pri dejanju samem. Obsojen je bil na mesec dni zapore.

Kladivo v obraz je med prepirom vrgel čevljar Ivan Humek iz Bregane Milana Kranjcu in mu priždel poškodbo na glavi. Tudi po sekiri je segel v tem prepiru. Kaznovan je bil na 40 dni zapore pogojno za dve leti.

Bojevitka ženska je Marija Pinterič, kmetica v Spodnji Sušici. Pri domačem napajališču je s kolom udarila Terezijo Osojnik in jo z rokami porinila na tla ter jo še parkrat udarila in ji prižadejala poškodbe na rokah in hrbtu. Kaznovana je bila na 15 dni zapore pogojno za eno leto.

Do golega je posekal svoj gozd v površini 30 arov kmet Anton Pangeršič z Dobenega. Čeprav ni imel od logarja potrebne nakazila za sečnjo. Ker pa je vendarle imel sečno dovoljenje, je bil obsojen na mesec dni zapore pogojno za dve leti.

Z nožem je zabodel Anton Gerjevič, ključavničar v Celulozi, v vinjenem stanju na Brezini brez vsakega vzroka Ivana Jambroviča v stegno. Obsojen je bil na dva meseca zapore pogojno za dve leti.

FIZKULTURA IN ŠPORT

Na Vidmu ob Savi vadi državna reprezentanca vaterpola

Ze pred tedni smo izvedeli, da bo prišla na Videm državna reprezentanca vaterpola na trening. Zaradi tega je prišel v Tovarno celuloze in papirja kot k lastnikom bazena sekretar Plavalne zveze Hrvaške tov. Roje, da si ogleda bazen in uredi vse potrebno. Vse je bilo v najlepšem redu, preglednice mu je delalo le prenočišče in prehrana za člane reprezentance. Tu ga je rešila iz zagate tovarna, ki je dala na razpolago štirinastonovansko hišo, hranili bi se pa v kolodvorski restavraciji Jesenšek.

V nedeljo so se člani reprezentance pripeljali z dopoldanskim vlakom na Videm v spremstvu tov. ing. Rojeta. V razgovoru z njim smo izvedeli naslednje: V nedeljo je prišlo le 12 članov, čez teden pa jih je prišlo še ostalih 9, ki so se do tedaj mudili na Dunaju. Med njimi je tudi trener dr. Kumar in zvezni trener tov. Grkinić.

Državno reprezentanco sestavljajo člani »Mornarja« in »Jadrana« iz Splita, »Mladosti« iz Zagreba, »Juga« iz Dubrovnika, »Primorja« z Reke in »Partizana« iz Beograda.

Po izjavi tov. ing. Rojeta je bazen prvovrsten, voda v njem je ugodna, saj je greta in ima 23°C.

Na Vidmu bo ostala reprezentanca do konca tega meseca. Užitek jih je gledati vsako dopoldne in popoldne, ko vadijo po dve uri. Vredno je omeniti tudi to, da niso nikoli sami, marveč imajo vedno dosti gledalcev, predvsem v popoldanskih urah se zbere skoro vsa krška in videmska mladina okrog bazena in z zanimanjem opazuje vsak gib naših favoritov.

Med reprezentanti jih je deset, ki so Jugoslavijo že zastopali na olimpiadi, pet pa jih je celo, ki so se olimpiade udeležili že dvakrat. Tudi tov. ing. Roje je bil že dvakrat na olimpijskih igrah in to leta 1926 v Parizu in 1936 v Berlinu.

Pa še to: konec tega meseca nameravajo pripraviti svečanost, kjer bodo vaterpolistom, ki so se lansko leto udeležili tekmovanja na Nizozemskem, podelili zlate značke, na katerih bo na eni strani vpisano ime, na drugi strani pa kraj in letnica tekmovanja. Svečanosti se bo poleg članov reprezentance in zastopnikov naše občine in OLO udeležilo tudi več predstavnikov Plavalne zveze Hrvaške.

V času svojega bivanja na Vidmu bo zvezni trener tov. Grkinić imel predavanje o vaterpolu in plavalnem športu sploh, za kar vlada že sedaj veliko zanimanje.

To je prvi del priprav državne reprezentance vaterpolistov za evropski šampionat. 1. junija bodo ti odpotovali v Hercegovo, 5. in 6. junija se bodo pa naši vaterpolisti pomerili z Avstrijo. Drugi del priprav za šampionat bo v začetku meseca avgusta, verjetno tudi na Vidmu.

Tako je čez noč zaslovel videmski bazen in po izjavah vaterpolistov ga lahko štejemo med najboljše v Jugoslaviji. Pravkar so dogradili tudi ba-

zen za otroke, v kratkem pa bodo pričeli še z gradnjo skakalnega bazena. Okrog bazena že polagajo betonske ploščice, urejujejo igrišče za košarko, odbojko, prostore za skoke itd. Posadili so nekaj dreves, posejali travo, da bo okolica res lična. V kratkem bodo uredili še kabine, tako da bo do otvoritve bazena, to je 1. junija, vse gotovo. Za otvoritev bo Okrajni odbor telovadne zveze Partizan Krško organiziral okrajne plavalne tekme, katerih se bodo udeležila vsa telovadna društva okraja Krško.

Upamo, da bo vreme v kopalni sezoni ugodnejše, da bodo kopalci prišli na svoj račun.

Republiško pionirsko šahovsko prvenstvo

Na republiško pionirsko šahovsko prvenstvo smo se letos vestno pripravljali. Na okrajnem prvenstvu so zasedli prva mesta najboljši šahisti krškega okraja. Po tem izboru je bilo določenih šest starejših in šest mlajših pionirjev za republiško prvenstvo, ki je bilo v Ljubljani preteklo nedeljo.

V nedeljo zjutraj s prvim vlakom so se odpeljali v Ljubljano. V Domu armije je bilo že vse pripravljeno. Mize so bile pokrite s šahovnicami, katere so dali dvorani svečan iz-gled. Poleg tega je vzbujała pozornost pri pionirjih in gledalcih polno obložena miza pokalov in raznih daril.

Ob pol desetih se je pričelo prvenstvo. Naši pionirji so se borili za naslov moštvenega prvaka in prvaka posameznikov. Tekmovanja se je udeležilo 16 starejših in 12 mlajših pionirskih ekip.

Starejši pionirji so presenetili že v polfinalu. V prvem kolu so zmagali 6:0, nato 5:1, 5:1 in 2:4. Srečanje z Ljubljancami, ki so postali moštveni prvaki, je bilo za naše porazno, ker niso igre dokončali. Vse to je pa na rezultat slabo vplivalo, kajti naši mladi šahisti so se v drugih primerih kljub pre-

moči nasprotnika odločno borili in končno zmagali.

V polfinalu so se s istim številom točk (19) kot mladi Ljubljanci uvrstili na drugo mesto. S tem so si priborili pravico tekmovanja v najboljši skupini finalistov. Na žalost pa je vodstvo tekmovalni program spremenilo in uvrstilo naše tekmovalce v drugo skupino, kjer so se borili za 4. do 7. mesto. V tem kolu so imeli uspeh, si priborili vse zmage in dosegli četrto mesto v Sloveniji. V primerjavi z lanskim letom je to prav gotovo velik uspeh. Dosegli bi pa drugo ali celo prvo mesto, če se ne bi med tekmovalcem program zaradi pomankanja časa spremenil.

Pionirski prvaki krškega okraja, četrtošolec Stane Preskar iz Artič, je zastopal naš okraj na prvenstvu posameznikov. Tudi na republiškem prvenstvu ni razočaral, saj ni izgubil niti ene partije in si tako pridobil naslov republiškega prvaka nižjih gimnazij v LR Sloveniji in prejel pokal ter knjižno nagrado.

Mlajši pionirji so zasedli šesto mesto. Vse kaže, da se je v našem okraju šah med pionirji močno razširil. Republiškemu prvaku Stanetu Preskarju iskreno čestitamo ter mu želimo še nadaljnjih uspehov!

Pozdravili smo zeleno pomlad

Pomlad! Težko smo pričakovali: tvojega zelenja, tvojega cvetja in veselja! Zato smo te hoteli pozdraviti. Izlet: Pozdrav pomladi! Je dahnilo med nas. Z veseljem smo se pripravljali na ta dan in med nami se je po razredih razvil pravo tekmovalje, kaj bomo pripravili za kulturni program. Učili smo se pesmice, recitacije, igrice in vadili rajanja.

Vse je bilo pripravljeno, čakali smo samo še lepega vremena. Kar hudovali smo se na dež, ki nam je že nekaj tednov po vrsti prekrizal načrt za naš izlet.

A končno smo v nedeljo, 25. aprila 1954, le ujeli lepo popoldne. Nasmejani smo se že kmalu popoldne začeli zbirati pred šolo. In ko je oživel šolski dvorišče, kjer se nas je zbralo okoli 350 pionirjev, smo v družbi naših tovarišic učiteljice krenili na pot. Šli smo po Doviški cesti skozi Dovoško in Srobotno, nato pa smo zavili proti Jablancam. Naš cilj so bile Ločice, znana partizanska vas pod Bohorjem.

Tam smo najprej izvedli naš program, nato pa smo se zabavali, plesali, peli in vriskali. da

se je razleglo s hriba daleč naokoli. V vasi smo si ogledali tudi spominski ploščo padlih partizanov, ob grobeh pa smo počastili njih spomin s kratko in prisrčno svečanostjo.

Ko se je dan že nagibal, smo se poslovili od prijaznih Ločic. Opletenj z zelenjem in cvetjem, veselo popevajoč smo se spuščali v dolino. To so pa Senovčani! smo čulj skozi okna osamelih dobrih domov. Utrujenosti res nismo čutili. Še tista dekleta se niso pritoževala, ki so dobila žulje. Saj je bilo prelepo, da bi kdo mislil na take neveselčnosti. Resnično, tako lepega izleta v letošnji pomladi si senovski pionirji še želimo!

Pionirji črnih rudarjev v Senovem

Oglas

Vse potrošnike obveščamo, da s 1. junijem 1954 ukinjamo izdajo potrošniških kreditov zaradi reorganizacije. Potrošniki naj se za nadaljnje kredite obrnejo na NB.

Trgovsko podjetje »Potrošnja«, Krško

KINO BREŽICE

22.—24. maja: premiera jugoslovanskega filma: »Hiša na obali«. FN 13. Nadja Poderegin, Sybille Schmitz, René, Deligen Bert Sotler.

25.—27. maja: barvni dokumentarni film: »Osvajanje Mount Everest«. Ekspedicija Hunt, Hillary in Tensing leta 1953.

28.—30. maja: premiera francoskega filma: »Zgodovina ene ljubezni«. FN 14. Louis Jouvet, Danny Robin.

KINO KRŠKO

22.—23. maja: italijanska psihološka drama: »Jutri bo prepozno«.

26.—27. maja: ameriški pustolovski film: »Tajni tovariši«.

KINO SEVNICA

22.—23. maja: ameriški barvni film: »Veliki Caruso«.

KINO KOSTANJEVICA

22.—23. maja: francoski zabavni film: »Clociemerle«.

KINO DOBOVA

22.—23. maja: ameriški barvni film: »Plavačice gledališča«.

Naši prihodnji filmi

Doslej so naši domači filmi prihajali v naša kinogledališča nekako potihoma, dejali bi neopazno. Doživljali smo sicer premiere, toda nikoli ni bilo toliko živahnosti, naglice in reklame, kot je bilo ob filmih »Vesna«, »Stojan Mutikaša«, »Daleč je sonce«, »Poslednji most« in drugih. No, rezultati prihodnje bučne premiere »Vesne« ter filma »Stojan Mutikaša« kažejo na to, da je naša publika občutljiva, da producenti računajo nanjo, pa je zato z velikimi simpatijami sprejela poslednje filmske proizvode domače filmske industrije. Ker je »Vesno« naša publika že imela priložnost videti in oceniti, podajamo danes nekaj podatkov o tekočih premierah domačih filmov »Hiša na obali« ter »Stojan Mutikaša«, ki so na sporedu naših kinogledališč.

»STOJAN MUTIKAŠA«.

Je izdelan v produkciji »Bosna-film«. Glavni junak Stojan je sin siromašnega hercegoveškega kmetca, ki ga oče pošlje v Mostar, da se tam izuči trgovske obrti. Film nam pokaže, kako postane Stojan, naivni kmetič, lakomen in prekanen trgovec, katerega je »čaršija« pokvarila. On uniči svojega najboljšega prijatelja iz mladosti, zapusti dekle, katero ljubi, ter se oženi z lepo vdovo — svojo gospodarico — starejšo od sebe, vse to zgolj iz pohlepa po denarju. Ko pa se pokaže nevarnost, da bogatega gazda Stojana zaradi goljufij zapro, on raje izbere smrt.

»Stojan Mutikaša« je doživel na krstni predstavi v Sarajevu izreden uspeh. Upamo, da ga bo tudi naša javnost sprejela z istimi simpatijami. Stojana igra mladi beograjski igralec Dušan Staničević, lepo vdovo pa znana Mira Stupica.

»HIŠA NA OBALI«.

Je drugi domači film v produkciji »Bosna-film« in obenem drugi film, sneman skoraj istočasno z domačim filmom »Dalmatinska svatba« v Dubrovniku. »Hiša na obali« je v bistvu psihološka drama, ki se odvija v Dubrovniku tik pred drugo svetovno vojno. — V stari hiši na obali živi vdova Ana s hčerko Marino. Njihov sosed, krčmar Bepo, vsiljivo dvorja mladi, lepi Marini. Istočasno pa izsiljuje njeno mater, ki nima

Pepce pripoveduje...

V nedeljo, 16. maja, sem imel priložnost obiskati več krajev; vreme mi je bilo ta dan precej naklonjeno, saj ni deževalo. Do 16. ure je potekalo življenje v krškem okraju še povsem normalno. Po 16. uri so bili pa v našem okraju mobilizirani vsi aparati-sprejemniki ter uglašeni na Ljubljano, kjer so oddajali nogometno tekmo med Anglijo in Jugoslavijo. Istočasno se je vršila tudi v Beogradu tekma med A-moštvom Anglije in Jugoslavije. Zanimivo je bilo opazovati, s kako pozornostjo so ljudje poslušali izvajanja napovedovalca ter z glasnim

odobravanjem sprejemali na znanje objave rezultatov med tekmo. Višek pa je bil ob koncu igre, ko je napovedovalec objavil rezultat borbe v Ljubljani z 2:1 za Jugoslavijo, a v Beogradu 1:0 za Jugoslavijo. Takoj po objavi so se gostilniški prostori spremenili v prizorišče navdušenih priznanj in ploskanj za nogometaše Jugoslavije obeh moštev, ki sta porazili obe moštvi Anglije in s tem dvignili sloves naše domovine v tujini. Pri Slovencih je že taka navada, da se vedno pije, pije se ob rojstvu, ob ženitvi, ob smrti, ob žalosti in veselju in samo ob sebi je razumljivo, da je treba piti tudi ob tako slovesnih trenutkih, kakor je bil v nedeljo ob jugoslovanski zmagi nad angleškima nogometnima moštvoma. Ob burnih komentarjih dogodka so začeli romati na mizo litri in »ekalo« se je na čast Beari, Vukas, Toplaku in kako se že ti vsi imenujejo, nešteto krat. Val radosti in veselja ni zajel samo mladine, temveč tudi naše starine, ki so izkoristili to priložnost, da so si privoščili precejšnjo količino rujnega vinca.

V Brežicah sem pa moral tolažiti tovariško Slavko, ki ji je bila odpovedana služba zato, ker je nekdanji gostilničar Nace odpovedal gostilniški lokal v svoji hiši pri Gradu dosedanemu najemniku kolodvorske restavracije. Služba ji je bila odpovedana zato, ker je tov. Nace stavil pogoj kolodvorski restavraciji, da prekliče odpoved v primeru, da njega sprejme v službo. Ker pa gostilna v Nacetovi hiši ne bi mogla zaposliti še tretjega nameščenca brez škode za svojo rentabilnost, so uporabili linijo manjšega odpora in odpovedali službo tov. Slavki — torej osebi, ki nič nima, je treba službo odpovedati, temu pa, ki že ima nekaj, pa dati še eno službo več.

Na Krškem polju pa bijejo pravdo in borbo za »gmajske pravice«. Vaški veljaki so se na vse načine dušali in prisegali, da bodo dosegli tak zakon, na osnovi katerega bodo samo siromaki plačevali za pašo na gmajni. Ti veljaki namreč trde, da so oni te pravice plačali že v fevdalni dobi, in napotili so se v Brežice na sodišče po svoje pravice, vendar tudi sodišče v Brežicah jim teh fevdalnih pravic ni moglo dati. Zato so se pri povratku ustavili v neki gostilni in pri litrkah vina izražali svoje nezadovoljstvo nad krivičnim stanjem in, kakor oni pravijo, o »gmajskih nepravica«. Kaže, da so ti veljaki, ki se še smatrajo vedno nekaki stebri in uživalci vseh dobrot na račun delovnega ljudstva, prespali dobo od leta 1941 do danes.

Pozdravlja vas Pepce.

RAKOVEC
PGD Rakovec bo priredilo 23. t. m. ob 14. uri gasilske tekmovalne vaje na prostoru pri gasilskem domu v Rakovcu, po končanih vajah pa vrtno veselico. Upamo, da bo odziv okolinskih gasilskih društev čim številnejši, posebno pri vajah, ki bodo pokazale pripravljenost gasilcev v primeru požara.

V primeru slabega vremena bo prireditev 30. maja t. l.

D. V.

Oglas

Upraviteljstvo osnove šole Orešje razpisuje sledeča dela: popravilo ostrišja, vrat, oken, štedilnika in greznice. Rok za prijavo zainteresiranih podjetij je 5. junij.

MIZARSKA IN ZIDARSKA
DELA v znesku 445.000 din razpisuje šola Bistrica ob Sotli (St. Peter). Mizarji, zidarji, javite se v nedeljo, 30. maja, ob 10. uri v šoli zaradi sklepanja pogodb.

SEJMI

V okraju Klanjec:
22. maja v Luki,
24. maja v Dubravici.

Ali si že naročil

»Posavski tednik«?

Dobrica Čosić:

DALEČ JE SONCE...

»Prav, razumem. Slo je za dvoje taktik.« Slo je prekinil Brka. »Tvoje gojmovanje je pravilno; to je linija Partije. Toda ali nisi mogel po partijski liniji prepričati takšnih komunistov in voditeljev, kakor sta bila Uča in Gvozden?« Brka je govoril tiho.

Pavletu se je zazdelo, da je tudi Brku mučno in neprijetno ker govori o tem.

»Ni bilo mogoče; storil sem vse. Morali smo ga ustreliti. S tem, da smo ustrelili Gvozdena, smo pri borbah ubili dvom. Po zval je odred, naj se razcepi in razbije. Položaj je bil...« in Pavle je razburjeno razložil vse okoliščine in dogodke za odred v usodnem dnevu. »Slo je za moralno borbo... Prepričan sem, da smo pravilno ravnali. Sicer pa to dokazujejo vsi dogodki, ki so sledili. Tvoje pismo me je zelo presenetilo in zadelo,« je na koncu dejal Pavle.

»Ravnal si po liniji najmanjšega odpora. Tvoja dolžnost kot partijskega voditelja je bila, da rešiš odred in Gvozdena. Gvozdenova smrt bo zapustila ljudem težak vtis. To ni pobijanje dvoma, kakor ti praviš; to

je pobijanje vere v idejno moč Partije. Za vse mlajše komuniste bo to mučen spomin. Takšno sredstvo uporablja Partija v svojih vrstah samo proti izdajalcem. To je poslednje in izjemno sredstvo partijske pravke. Samo komunist, ki se čuti slabega, ki je bil izgubil perspektivo boja, je lahko storil nekaj takšnega. Da, tovariš Pavle! je Brka prikimal z glavjo.

»Ne strinjam se s takšnim mnenjem! Ni res, da sem izgubil perspektivo,« se je uprl Pavle in začel ves iz sebe glasneje dokazovati pravilnost svojega ravnanja. In nikdar se Pavle ni čutil tako trdnega v tem kakor v teh trenutkih. Govoril je pragušno in samozvestno. »Pravila so pravila, življenje pa je popolnoma nekaj drugega!« je na koncu dejal in vstal s stola.

»Voda ti je zalila ušesa. Izogni si se partijskemu nadzorstvu podivjal si, obnašal se kot poglavar, ne pa kot partijski voditelj. Kaj je s teboj, tovariš Pavle?« Brka ni zvišal glasu.

»Nikar ne misli, da boja ne bo brez naju dveh. Nekaj me preseneča: to namreč, da ne vidiš, kako mučno je to delovalo na

ves kraj in koliko bomo s tem politično izgubili med ljudstvom. Malo je takšnih kmetov, kakor je bil Gvozden.«

Pavle mu je znova ugovarjal. »Door, tovariš Pavle! Nima va več časa, da bi se prepričevala, iti morava. Ko bomo prišli, od razpoloženja vojakov v bunkerju, je odvisen odred, on sam, vse tisto, kar je bil storil. In tle ljotičevci so hrabri vo-jaki. Nemci so bili vse predvideli. Stražarjem v bunkerju je bilo sporočeno, naj bodo zlasti nocoj še posebno previdni. Samo če se bo pred bunkerjem spotaknil ob grm ali kamen, če bo bolj trdo stopil, povzročil šum — bo že konec! Kakor bi bilo vse odvisno od slučaja. Kakor pri ruleti.

»Klavrne so tiste luči! Gle-dam jih in se mi zdi, da jih bo veter vsak hip pogasil ali pa jih bosta zadušila dež in sneg,« je spregovoril Pavle, ki je bil utrujen od skrbi, molčanja in pričakovanja polnoči.

»Mene kar pri srcu stiska, ko gledam razsvetljeno mesto. Povsod je temno; samo Nemcem svetli...« je onemoglo dejal Nikola.

»Oh, moj odsluženec! Tebe tu

stom objelo reko in jo potegnilo k sebi.

Pavle je z Nikolom in Djurdjem čepel pod strohnelim hrastičem, kadil cigareto, jo skrival v pesti in gledal slabo osvetljeno mesto. Tam se bo opolnoči odločalo o usodi njegovega odreda.

Od previdnosti ljotičevskega mitraljeza v bunkerju, od tega ali dremle ali je zaspan ali se bo v tistem hipu, ko se mu bodo bližali partizani, pogovarjal s svojim tovarišem na straži, od razpoloženja vojakov v bunkerju, je odvisen odred, on sam, vse tisto, kar je bil storil. In tle ljotičevci so hrabri vo-jaki. Nemci so bili vse predvideli. Stražarjem v bunkerju je bilo sporočeno, naj bodo zlasti nocoj še posebno previdni. Samo če se bo pred bunkerjem spotaknil ob grm ali kamen, če bo bolj trdo stopil, povzročil šum — bo že konec! Kakor bi bilo vse odvisno od slučaja. Kakor pri ruleti.

»Klavrne so tiste luči! Gle-dam jih in se mi zdi, da jih bo veter vsak hip pogasil ali pa jih bosta zadušila dež in sneg,« je spregovoril Pavle, ki je bil utrujen od skrbi, molčanja in pričakovanja polnoči.

»Mene kar pri srcu stiska, ko gledam razsvetljeno mesto. Povsod je temno; samo Nemcem svetli...« je onemoglo dejal Nikola.

»Oh, moj odsluženec! Tebe tu

moči, ti curlja za vrat, srajco imaš mokro, nogavice mokre, želocec se ti je prilepil na hrbtenico, tam pa so se možje v toplih sobah, pod odejami stisnili k ženam... Ti se tu stiskaš v dve gube in čakaš polnoči, da boš planil na bunkerje in mitraljeze. Ej, oči bi ti spraskale, pravica...« je vzdihoval Djurdje.

»Tu sem bil vajenec... V mrazu sem vlačil ustrojene kože iz jame... strašno sovražim tale trg! Če bi imel bombo, ki bi ga lahko vsega raznesla, bi jo od tod vrgl nanj,« je dejal Nikola.

»Tudi jaz ga sovražim! Vsaka tretja hiša v glavni ulici je kavarna pa še cel špalir me-sarskih klad s pečenko in teleč-jimi glavami imaš,« je dodal Pavle in pomislil: »Ali je kaj bolj gnusnega kakor pasti v tem trgu!«

»Dve leti sem delal v njem. Gospodar mi je odjedel tri plače. Tožil sem ga, advokat me je oskubel za petdeset kovačev in sem opustil pravdo. Nocoj bomo morali mimo njegove hiše. Potrkaj mu bom na okno in ga spomnil, da sem živ. Naj vsaj eno noč ne spi mirno.«

»Pusti hudiča, Djurdje!«

»Zanalašč bom. Da ti povem po resnici, tu imam tudi neki spomin po ženski liniji. Pavle naj oprosti... Živ človek sem. Bila je neka žena, gotovo je še sedaj tam, tudi mimo njene hiše

bomo šli. Lepa in mlada vdova! Niti mesec dni ni živela s prvim možem; umrl je zaradi vnetja možgan; bil je davčni izterjevalec. Ah, lepa ženska je bila. Polna kot vinska jagoda, temne polti, oči ko pri Madžarkah. Po pravici ti povem, vdov nisem imel preveč rad; pravi krvoresi so. Toda ta je bila — pravi vdovji biser! Vso zimo sem se opletal okrog nje. Napravil sem si neko tiptop obleko in kupil kačasto kravato, še sodnik ni bil takšen! Kjer ona — tam jaz. Pa zabave in kino. Novo leto, slave... Ona pa ne bev ne mev. Neka njena sosedica je tako uredila, da sva se spoznala, toda kakšna strašno resna ženska. Čudnega značaja; jaz govorim, šivam kot singera, ona pa se samo obrača, dolčas ji je in kliče z drobnim glaskom: »Da, da!« Ni mi kazalo drugega: pošljem snubačico. »Kaj, z njim naj se poročim? Da bi v postelji smrdel po kleju? O, mili bog! Ne bi se poročila z nikomer, ki ni uradnik, čeprav bi ostala do smrti vdova!« mi je zabrusila. Spomnil sem se, v zemljo sem se pogreznil od sramote. Takoj naslednji dan sem popravil svoje stvari in se pobrisal od tam. Takrat me je tudi gospodar osleparil za plačo.

»Ti odsluženec, če bi ona vedela, da boš po vojni postal kapetan, bi gotovo privlela,« mu je Nikola vpadel v besedo. (Dalje prihodnje)